

J. Šager, Lenart, v Gorici Juri Lah. Slava vrlim možem, njih imena stojé v zlatih bukvah domovine.

Izostal je 1, namreč Grušovnik iz Valca, V črnih bukvah sramote pa so ti-le:

V Brestenici Jožef Wiesthaler, Jožef Strohmeier, v Bergenthalu J. Löschnig in G. Reschman, v Zerkoveih, Schoher, v Cigoncih M. Golob, v Dobreni N. Stingel, v Digošah Jurič, v Freiheimu Gregor Fric, v Gradiški T. Kramberger, v Grušovi J. Ribič, Fr. Grabušnik, v Hočah F. Witzler in Karl Novak, v Janževem vrhu J. Heu in Fr. Hoisl, pri sv. Jurju na Pes. Fr. Smonig, J. Dobaj, Pavl Popler, v Kaniži Fr. Rošker, v Karčovinii F. Wolfzettel, v Krecenbahu Skerbing Fr. in T. Schiker, pri zg. Kungoti V. Šel, v Kalšah N. Polanec, v Kovačevi F. Jauernik, v Leitersbergu L. Albenberg, J. Pirker, J. Purgaj, A. Lopič, pri sv. Lovrencu Štefan Fasching, P. Kellner, R. Millemoth, pri sv. Marjeti na Dr. polju Simon Premsl, pri sv. Martinu na Pohorji J. Strehar in J. Korošec, v Orehovi vasi Peter Löschnigg in Anton Horvat, v Oseku Fr. Kornfeld in V. Deutschman, v Ogljensaku M. Stern, v Pekrah Franc Kaiser, v Pivoli G. Grashitz, na Plaču J. Menhart, v Pobrežju P. Rat in J. Reibenschuh, v Sp. Pulskavi St. Rudolf in A. Wagner; v Peklu J. Bauman, v Razvanji J. Ferk, M. Ursig, J. Kos, M. Onič, v Rotenbergu P. Dietmayer, v Radvanji M. Wretzl in J. Rath, v Ritoznaji Simon Ačko, v Studenci J. Pec, M. Bauer, J. Strasser, v Skokah M. Katz, v Slemenu Alojz Martič, v Spičniku Gašp. Dreisiebner, v Sulzthalu G. Černe, v Svičini M. Wresner in Neuwirt, v Šentovci Šift, v Studenicih Podpečan, v Valcu Simon Srnko, v Vojtini Fr. Majal, v Gaberniku J. Rober.

Ker smo zmirom pripravljeni bližnjega na boljše soditi, zato menimo, da so ti-le zaslepljeni takrat tako ravnali. Upamo pa, da so zdaj svojo slepoto spoznali in da bodo zanaprej na naši strani — na strani pravice.

Gospodarske stvari.

Zelena klaja in paša.

II. Da je hlev zadosti čeden in snažen, mora biti vedno zadosti stelje na razpolaganje. Za vpe-ljavo vspešne paše je bistveno ista previdnost potrebna, kakor je pri začetku z zeleno klajo potrebna. Mnogokrat pa je pri začetku paše dosti težavnejše vse potrebno vpe-ljati.

V tem in še v drugih gospodarstvenih raz-merah je vzrok, zakaj ima krmljenje v hlevu in pa paša v pametni menjavi dostikrat prednost pred samo pašo.

Tudi pri paši mora kmetovalčeva skrb v prvi vrsti biti na to obrnjena, da ima živina vsaki čas izdatne in zadostne paše. Navadno nastopi sred poletja pomanjkanje paše, katero še le paša po str-niščih zopet konča. To pomanjkanje je posebno nevarno zlasti za mlajša živinčeta deloma po neza-dostivni reji sami na sebi, deloma pa po poznejši sledeči menjavi v krmi. Povsodi, kjer paša neza-dostuje, se mora z drugo klajo priskočiti.

Tudi suhe klaje, slame ne sme manjkati. Po-sebno potrebno je v slabih letinah pri dolgem de-ževju, na vlažnih, mokrih, nižavih, kislih pašnikih in pri mladih sočnatih deteljiščih. Vsem nedostat-kom, ki iz tega izvirajo, se s tem krepko odpo-more. Poklada se slama od časa do časa, ali o slabem vremenu, ali pri slabi paši skozi celo po-letje ali samo zjutraj ali pa tudi zjutraj in zvečer. Posebna skrb se mora obračati na to, kako se vpliv slabih vremenskih razmer na živinčeta obmeji in zabrani. Dolgo trpeča vročina in pa vlažen, mrzel zrak se mora tukaj najbolj v ozir jemati.

Prestop od hlevnega krmljenja do popolne reje na paši se mora tudi polagoma goditi. To pa ne le zavoljo raznosti krme, ampak tudi zaradi tega, da se živali prestega zraka in vremenskega vpliva privadijo. Tudi, kedar se paša menjava, se mora to polagoma goditi, zlasti če so pašniki med seboj, kar se tiče redivne moči in drugih učinkov, zelo raznolični.

Vode za napajanje ne sme manjkati. Tu ve-ljajo tiste varovavne določbe, katere veljajo pri ze-lenii klaji. Kedar se živina zaganja na pašnike, ki so mokrotni, zlasti pa od slane pobeljeni in taki, ki so po ponočnih mrazovih trpeli, se mora s po-sebno previdnostjo postopati. Vendar pa prvi niso toliko nevarni, kakor se navadno misli.

Varovati se je spomladi, da se živina pre-naglo ne začne na pašo goniti, jeseni pa predolgo na pašo spušča.

Na pašnike, ki imajo netečne in ne zdrave trave na sebi, bi se živina sploh ne smela na pašo zaganjati, ali pa vsaj le, da se do pol sitosti na-pase. —

Vseh pašnikov, na katerih se nahaja črviya zalega, tako imenovana gnjilobna mesta, ali pa na katerih so zdravju škodljivi izhlapi bi se moralo skrbno izogibati, ali pa živina se le od časa do časa na nje zaganjati.

Sejmi. 15. junija: Lembah, Planina, Kostriv-nica, Oplotnica, Mozirje, Pobrež pri Ptui. 20. jun.: Gornja Radgona, Vitanje.

Dopisi.

Iz Slov. goric. (Volilni shod). Naš drž. in dež. poslanec velezasluženi g. Bož. Raič je bil naznanil, da hoče 2. junija pri sv. Juriju na Ščav-nici sklicati volilni shod, kakor mi je pisal: „Zbog dostojnosti in zato, da me osobno spoznajo volilci,

poklonim se pri sv. Juriju poleg Štavnice Murskim poljancem in deloma Goričanom, da se pobliže sporazumemo, akoravno mi je znano, da so ondi sami čisti narodni voliei.“ Gotovo je to zadnje tudi po drugih krajih njegovega volitvišča istina, ker je bil Raič soglasno za drž. poslanca zvoljen. V lepo okinčanem hramu g. Vaupotiča, iz nad katerega je med večimi cesarskimi, in štajerskimi zastavami tudi plapolala velikanska slovenska trobojnica, poročal je g. Raič, mnogokrat z burnimi živijo-klici! in mogočnim bobnenjem možnarjev pozdravljen, o svojem kratkem delovanju v deželni, kakor v državnem zboru, ter navedel lastnosti, katere bi moral imeti drž. poslanec in naznačil delokrog, v katerem bi moral nevstrašljivo in neprestano delovati v duševen in gmoten blagor milega nam naroda slovenskega. Navajal je krivice, katere se nam y vsakem obziru godijo izvirajoče v jako sovražnem nam Gradu, povedal besede nekega, sicer dobro znanega dež. poslanca glaseče se proti Slovencem: „In ako so Vaše zahteve še tako opravičene, mi Vam ničesar ne dovolimo“ itd. Najnatančneje se je g. Raič pečal s šolami, rekši, da kdor ima šolo, ima tudi blagor in boljšo bodočnost vsigevano, potem pa je tudi glede gospodarstva razvijal ideje, da so mu navzoči navdušeno pritrjevali. Glede kmetov je omenjal, naj se dača pobira v žitnosnih krajih po dokončani mlatvi, v vinogradskih pa po trgatvi; proti Madjarem se naj meja glede vina zapre ali colnina zdatno poviša in ponarejanje vina zatre. V obče z vsem, kar je gospod ponudnik za drž. zbor omenjal, bili so vsi navzoči tako zadovoljni, da je bil, kar se samo po sebi razumeva, soglasno za kandidata proglašen in z velikim navdušenjem kot takov pozdravljen. Ni mi mogoče vsega naznanjevati, kar se je godilo in kar je velj. g. Raič y svojem čez poldrugeto uro trajajočem govoru razvijal, vsi navzoči so se svojim navdušenim odobravanjem potrdili, da jim je govoril z dna srea. Čestitati je okrajem, kateri zamorejo tako veleučnega, za blagor očetnjave navdušenega, požrtvovalnega, vstrajnega in nevstrašljivega poslanca v državni zbor poslati, kakor je g. Božidar Raič. Konečno še imam omenjati izvrstnih pevcev slov. pevskega društva Ptujkega, kateri so svojo nalogo vzorno izvršili, pohvalit pol. društvo „Pozor“, katero se tako navdušeno za blagor našega naroda žrtvuje, ter iskreno čestitko javiti vrlim, narodno popolnem probujenim št. Jurčanom, mnogobrojno zbranim čč. gg. duhovnikom in narodnim učiteljem ter končam s krepkim vslikom: „Živel naš preljubi poslanec Bož. Raič! Živeli vsi narodni voliei vzor mnogim! Živeli vsi vrli št. Jurčani! Živel ves mili nam slovenski rod!“

Iz Ptujja, 8. junija. (Izvirni dopis) Volitve za mesta in trge, kakor tudi za kmečke občine našega okraja so končane. — Za kmečke občine je soglasno izvoljen neutrudljiv in neustrašen boritelj za slovenske pravice vlč. g. Božidar Raič. — Pri volitvi za mesta in trge je gospod dr. Radaž

propadel. Zakaj se je njegova kandidatura tako pozno naznanila?! Čuj, dragi bralec, kako je bil „volilni protokol“ za mesta in trge sestavljen. Med drugimi za danes samo to: Č. o. Minoriti, ki imajo slovensko faro, volijo v mestni skupščini, in in volilni list je dobil vlč. g. P. Fidel mesto č. g. P. Benedikta. P. Benedikt je že mnogo let upravitelj te fare, je tudi ud krajnega šolskega sveta, šole Ptujke okolice in Dornavske šole, tudi je kateket Dornavske šole, — in ni dobil volilnega lista! — Nekdaj so bili pri tej fari trije kaplani in so vsi trije dobili volilne liste, — letos, čeravno sta dva kaplana, je dobil samo jeden gospod kaplan volilni list. Je-li to samo pomota, ka-li?

V naši okolici so pred osmimi dnevi ponočnjaki ubili ali zadavili enega mladenca, ki je bi nekda tudi vojak; še se ne ve, zakaj so ga umorili, sodnija pa bo že izvedela, ker dva ponočnjaka, ki je vest pekla, sta se že sama sodniji izdala. — Mi samo rečemo: „Mladenči! varujte se ponočevanja, ker noč ima sojo moč.“

Iz Ptujja. „Slov. pevskega društva“ odbor v Ptujju je v svoji zadnji seji sprevidel, kako težko nalogo ima. Pokazalo se je, da se množijo izdatki, dočim je društvenina pičla. Zato pa sme odbor zahtevati, da vsaj vsakdo, ki je pristopil, bodi-si kot izvršujoč ud, bodi-si kot podpirajoč, takoj vplača vpisnino in društvenino; kaj hasnijo namreč društveniki, ki ne spolnjujejo svojih dolžnosti pravilno?

Zlasti se g. povejeniki opozarjajo, naj sami sebe ne pozabijo vpisati in šteti med društvenike; potem pa jih zadevlje tudi dotično plačilo. Človek bi mislil, da je to umevno samo ob sebi; no dejansko pa stoji stvar vendar tako, kakor se je omenila.

Število društvenikov rase od dne do dne; ne naznani se sedaj ne, ker nam društveniki ne morejo šteti nič, dokler niso vplačali vpisnine pa društvenine. Dakle točno naj stori vsak svojo dolžnost, da bode mogel odbor spoiliti svojo nalogo!

Iz Poličan. (Svoji k svojim!) Pri nas imamo hvala Bogu med rokodelci dosti pridnih in v pravem obziru narodnih možev, pa vendar jih domači farmani celo na cedilu pusté in svoje delo drugim rokodelcem iz tujih krajev oddajejo. Tako dohajajo in beračijo po Poličanah za delo iz Bistrice krojač, usnjar itd. iz Makol mizar, iz Mlač čevljar. Domači farmani! podpirajte vaše narodne rokodelce, kateri si prizadevajo delo po ceni in dobro dočrstiti in pustite tuje pri miru. Pokažite takim beračem vrata, ter večno bodi vaše geslo: „Svoji k svojim!“

Od sv. Vida pri Ptujju. Dragi „Slov. Gospodar“ slednjič si nam sporočal, da je v našem nemčurskem gnjezdu tako lepo in mirno, brez vsega hrupa, slavno društvo „Pozor“ svoj shod imelo; to je res. Ali naše Vidovske nemčurje je to zlo grizlo, da so se celo do lip privlekli in tam vohali pečenko, katera jim ne gre po goltu. Potem druga g. Sch. ni mogel, da bi si jezo ohladil, kakor da

nas je za ščuke imel; vprašal je namreč: „Haben die Hechte was springen lassen?“

V soboto 23. maja je imela občina Pobrež volitev, katere se je udeležilo 19 volilcev. Te može je g. Sch. mimogrede lovil in trobil: le mene in Erlača volite. Pa ti so mu drugo lice pokazali in smo vendar zmagali, da smo narodnjake izvolili. Torej živili Poberžani, le vsakokrat tako, potem bo že šlo. Č. gosp. Bož. Raiča pa prosimo, da bi nas večkrat hoteli obiskati, počasi bodo še morebiti tudi gluhi in mutasti Jurovčari Njihov glas zaslišali.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar došli so 8. junija v Monakovo ter se takoj podali v Feldafing. Naš minister za poduk in bogočastje ukazal je, da se prihodnji učiteljska služba ne sme podeliti prosilec, kateri ima kakoršni koli madež na svojem poštenju. Do 13. junija končale se bodo vse volitve. V tirolskem veleposestvu izvoljeni so kandidati kompromisa namreč dva nemška konservativca baron Giovanelli in grof Spaner in dva laška liberalca; v dolnje-avstrijskem veleposestvu je izvoljenih 5 liberalcev; v gornje-avstrijskem veleposestvu izvoljeni so tri konservativci, v Solnograškem jeden, v Praškem osem, v Budevijskem štirje konservativci. V Liberci izvoljeni so kompromisni kandidati grof Deym (konservativec) in dva liberalca, v Hrudimskem veleposestvu štirje konservativci. V Praškem novem mestu zmagal je dr. Rieger; Čehi so letos po mestih in trgih za jednega poslanca na boljem. V Šleziji v kmetijskih občinah prodrl je jeden antisemit, jeden liberalce in jeden konservativce, v mestih so zmagali trije liberalci. Minister Pino prevzame mandat koroških kmečkih občin. Na Kranjskem zmagal je pri ožji volitvi profesor Šuklje proti Margheriju. V Trstu je sijajno zmagal J. Nabergo. V Dunajski trgovinski zbornici sta izvoljena dva, v Linški jeden liberalce. V kmečkih občinah dalmatinskih zmagali so narodni kandidati. V goriškem veleposestvu prodrl je Hohenlohe. Denes se vršijo volitve državnega poslanca iz štajerskega veleposestva.

Vnanje države. Umrli je 2. junija Hohenzollernski knez; pogreb je bil soboto. — Francoska zbornica sprejela je novo postavo o novačenju, katera določa, da se aktivna služba zmanjšuje od petih na tri leta in da se odpravlja služba jednoletnih prostovoljcev. — Med Rusijo in Anglijo dosegel se je sporazum glede afganske meje, treba je le še ratifikacija. — Italijanom se v Massauahu hudo godi zaradi velike vročine; abesinski kralj jim neče dovoliti, da bi se podali v gozdnate kraje. Vojaki bolehalo in umirajo za grižo, mrzlico, solnčnico in drugimi boleznimi. — V pokrajini Valenciji na Španjskem je zopet kolera in sicer, kakor zdravniki trdijo, azijska kolera; 2. junija so v mestu Valencija štirje za njo umrli; v vesi Museros pri Valenciji umrlo je 13 oseb za kolero. — V

Parizu pokopali so pretekli teden znanega pesnika Viktorja Hugona v cerkvi „Panteon“; Pariški kardinal in nadškof se je temu zoperstavljal; vlada se pa za to malo briga. — Švicarski zvezni svet iztiral je iz Švice 21 anarhistov, med katerimi je jeden francoz in več Nemcev. — Italijanski demokrati in irendentari obhajali so 2. junija obletnico Garibaldijeve smrti. Šli so na kapitol in tu so položili vence; ker je policija zaradi tega mir storila, bila je vlada v poslanski zbornici interpelovana, zakaj se je demonstraciji zoperstavila.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slov. Štajerskem.

Prepoved, da z dežele ni nihče smel v mesto, imela je za Ptuj slabe posledke. Kajti vsled pomanjkanja živeža, katerega so meščani z dežele dobivali, navstala je v mestu huda lakota, katere so se ljudje bolj bali, kakor kuge. Bili so torej prisiljeni, puščati okoličane z živežem v mesto. Pa le malokdo si je upal tje, in tako je moral marsikateri, kateremu je kuga prizanesla, gladu umreti.

Meščani, videči pred seboj grozno smrt, — so hodili v procesijah po ulicah, molili sv. rožni venec in klicali svetnike na pomoč.

Pomenljiv den za mesto Ptuj je bil 24. sept. leta 1680, god sv. Roprta. Ta den so se namreč zbrali v farni cerkvi sv. Jurija nadžupnik Ciprijan Colonia z vsemi duhovniki mestne fare, provincial minoritev, Gašpar Dietl z nekaterimi svojih konventualov, prior dominikanov, Dominik Moskon in samostanski pridgar Kolb, pa tudi mestni župan in sodec Bolfenk Zauner z vsemi svetovalci in toliko število meščanov obojega spola, da je bila prostorna cerkev ljudi natlačena. Nadžupnik je pred izpostavljenim presv. rešnjim Telesom služil slovesno sv. mešo. Pred zadnjim blagoslovom vse po cerkvi vtihne in vsi pokleknejo. In zdaj povzdigne nadžupnik svoj glas in narekuje, vsi pričujeci pa govorijo za njim to-le obljubo:

„Mi duhovski in svetni predstojniki, meščani in vsi, ki v ptujskem mestu prebivajo, obljubimo tukaj pred izpostavljenim presv. rešnjim Telesom klečé Bogu vsegamogočnemu, Dev. Mariji, sv. Jožefu, sv. Roprto in dragim svetnikom za se in naše otroke in vnuke, za zdaj in za vse prihodnje čase:

1. da se bomo pred praznikom sv. Jožefa in sv. Roprta postili, in da bomo ova dva praznika s slovesno službo božjo obhajali, od večernic prejšnjega dneva do solnčnega zahoda drugega dneva, katere božje službe se bomo vsi vdeležili.

2. Obljubimo tudi, da bomo na praznik sv. Roprta, — 24. den septembra imeli vsako leto procesijo; v tej bo v znamenje nedolžnosti šlo šest belo oblečenih fantov pred duhovščino in za njo bomo šli mi verni z gorečo svečo v roki in bomo sv. rožni venec na glas molili.

3. Zavežemo se, da bomo izmed odličnih